

Høring vedr. NOU 2012:1 Til barnas beste - forslag til ny Lov om barnehager.

RSK Vest-Finnmark (Regionalt samarbeidskontor) er et forum for skole- og barnehagefaglig ansvarlige i de sju medlemskommunene Loppa, Hasvik, Kvalsund, Måsøy, Nordkapp, Hammerfest og Alta.

Styret i RSK Vest-Finnmark har behandlet høring om ny barnehagelov og uttaler seg på vegne av medlemskommunene med bakgrunn i delegert myndighet.

Høringen er også drøftet med styrerne i alle kommunale og private barnehager i regionen. Der de har egne tilføyelser har vi presisert dette under hver paragraf.

Vi har i dag et regelverk som åpner for mangfold i barnehagene og lokal frihet, men som samtidig gir risiko for uheldige variasjoner. Barnehageloven skal sikre et likeverdig tjenestetilbud med høy kvalitet. Dette krever tydelige kvalitetskrav og et visst kontrollbehov.

Vårt perspektiv er at vi som representanter for eiere og tilsynsmyndighet i regionen skal bidra til at loven sikrer rammer for virksomheten som ivaretar kvalitet i barnehagetilbudet og legger vekt på hensynet til barnets beste.

På bakgrunn av dette støtter RSK forslaget om å utarbeide en ny lov fremfor en endringslov.

Styrerne kommenterer at de ser det som mer attraktivt å jobbe i barnehagen når forholdene er godt tilrettelagt. Lovforslaget er ambisiøst, men noe å strekke seg etter.

NOU kap. 11.7: Rapporteringskrav i barnehagesektoren.

Vi er enige i utvalgets forslag om å videreføre årsmeldingsrapporteringen fra barnehagene, selv om finansieringsansvaret for barnehagene er overført fra stat til kommune. Det er viktig at både nasjonale og sentrale styringsmyndigheter kan hente ut informasjon om strukturelle faktorer og ressursbruk i sektoren, blant annet for å kunne vurdere om ressursinnsatsen i den enkelte barnehage er tilstrekkelig til å oppfylle lovens kvalitetskrav.

Videre støtter vi forslaget om at det bør være tilstrekkelig med ett rapporteringstidspunkt i året (15.12.), og ikke to som i dag.

NOU kap. 11.8 Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem for barnehagesektoren.

Vi er positive til at det bør utvikles et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem for barnehager, på lik linje med kvalitetsvurderingssystemet for grunnskolen. Systemet bør bygges opp rundt bestemmelser i ny barnehagelov og rammeplanen. Et slikt system skal bidra til åpenhet, innsyn og dialog og gi myndighetene i sektoren grunnlag for beslutninger basert på dokumentert kunnskap og bidra til sikring av et likeverdig barnehagetilbud av god kvalitet.

I den videre fremstillingen vil utvalgets resonnementer i NOUen kommenteres under de paragrafene vi velger å trekke frem, som foreslås i ny lov:

Lovens § 5 Hensynet til barnets beste

Vi støtter forslaget om å ha med en egen bestemmelse om barnets beste. Det er i samsvar med vårt syn på hva som er det viktigste med barnehagevirksomheten.

Styrene stiller spørsmål om hva defineres som 'barnets beste' og hvem skal definere dette?

Lovens § 6 Barns rett til plass i barnehage

Formuleringen om at barns behov og foreldres ønsker skal tillegges vekt støttes. Det er de som er brukere av tilbudet og som kjøper de tjenester barnehageeier tilbyr og som vet best hvilke behov de har.

Styrene mener at dette ivaretas allerede i dag.

'Barns behov' kan i spesielle tilfeller, særlig i forhold til barn med spesielle behov, utløse økonomiske utfordringer for eier bla. i forhold til fysisk tilrettelegging og flytting av kompetanse.

§§ 8-9-10 Rett til godt fysisk og psykososialt barnehagemiljø

Vi finner det rimelig at også barn i barnehage har en lovfestet rett til et godt miljø jfr. tilsvarende rett for skoleelever i Opplæringsloven kap 9a. En slik rett vil forplikte barnehageeier til å drive barnehagen i samsvar med lovkravet. Forslaget støttes.

Styrene kommenterer at tydeligere krav til miljøet vil gjøre det lettere å nå frem med slike saker i det kommunale systemet og gjøre det mer synlig.

De ser det som positivt at disse rettighetene også skal gjelde for barn, jfr. krav i arbeidsmiljøloven.

KAP. IV Barnehageeiers ansvar og oppgaver

Vi støtter forslaget om et eget kapittel for barnehageeiers ansvar og oppgaver, som dermed skilles ut fra lokal barnehagemyndighets ansvar og oppgaver. Dette har mange kommuner ikke hatt tilstrekkelig bevissthet om, jfr. rapporter fra tilsynsbesøk fra fylkesmennene.

§ 14 Barnehageeiers ansvar

Vi er enige i at de nye punktene f) og g) om barnehagens leke- og oppholdsareal samt arealutnyttelse skal oppgis i vedtektene. Med tanke på barns behov for lek og

aktivitetsmuligheter er det viktig at barnehagen forpliktes til å ha et tilstrekkelig areal inne og ute for virksomheten.

Styrene er positive til at opplysninger om leke- og oppholdsareal skal inn i vedtektene, men er mer skeptiske til begrepet 'arealutnyttelse'. Hva ligger i dette og hvilke krav kan dette påføre barnehageeier?

Personalet er barnehagens viktigste ressurs og den pedagogiske kompetansen er avgjørende for et kvalitativt godt tilbud. På bakgrunn av dette støtter vi forslaget i det siste avsnittet om at barnehageeier skal forpliktes til å ha riktig kompetanse i barnehagen og at personalet skal ha mulighet til etter- og videreutdanning.

Styrene i private barnehager spesielt, ser at kravet om å ha rett kompetanse og sørge for et kompetansehevingssystem, vil påføre styrer flere arbeidsoppgaver. Likevel er dette viktig for å sikre pedagogisk utvikling i barnehagen.

§ 15 Barnehageeiers registrerings- og opplysningsplikt

Vi finner det riktig at barnehageeiers plikt lovfestes, da dette står i samsvar med barnehagemyndighetens rett i forslaget § 18.

§ 16 Krav til forsvarlig system for barnehageeier

Lovteksten til denne paragrafen støttes. Det er nødvendig at barnehageeier utarbeider et forsvarlig system som sikrer at kravene i loven oppfylles. Mange barnehageeiere har gode rutiner uten at dette er innarbeidet i et system. Et godt system letter arbeidet med oppfølging og tilsyn.

Styrene synes dette er viktig for å sikre bedre kvalitet.

KAP. V Lokal barnehagemyndighets ansvar og oppgaver

Det er klagjørende med et eget kapittel for barnehagemyndigheten, jfr. forslaget til eget kapittel IV for barnehageeier.

§ 17 Kommunen er lokal barnehagemyndighet

Barnehageloven er en lov som på flere områder åpner for lokalt handlingsrom og skjønnsmessige vurderinger. Et godt utøvd kommunalt skjønn vil kreve barnehagefaglig kompetanse og vil bidra til å sikre et tilfredsstillende faglig nivå på kommunens beslutninger som lokal barnehagemyndighet. Dersom tilsyn og veiledning overfor barnehagene skal ha noen verdi, må loven sikre at noen i

kommunen kan ivareta disse oppgavene. Det vises til tilsvarende bestemmelser som gjelder for skolefaglig kompetanse i kommunene.

Nytt forslag om at kommunen skal sørge for tilgang til barnehagefaglig kompetanse over barnehagenivået støttes.

Kommentar fra styrerne at det må presiseres hva som legges i ”tilgang til” barnehagefaglig kompetanse.

Viktige grunner til at denne kompetansen bør finnes på kommunenivå:

- For å gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med regelverk
- Drive utviklingsarbeid
- Trygghet for barnehagene at det barnehagefaglige ivaretas
- Være koordinator mot eier og politikere
- Synliggjøre at kommunen satser på barnehager.

Hvis dette kravet lovfestes, legger det press på kommuner som ikke har denne kompetansen i dag.

§ 19 Godkjenning av barnehager

Nytt forslag om at barnehageeiers egnethet skal vurderes støttes. Dette praktiseres allerede i dag.

Styrerne mener det er viktig at dette kommer i lovs form. Det synliggjør at det er et krav om å tilby kvalitet i barnehagen.

Videre støtter de forslaget om at det fysiske miljøet bør være et av vilkårene i godkjenninga. Dette for at det ikke skal kunne etableres barnehage i uegnede lokaler/uteområder. Inneklima, arealnorm, fysisk utforming og uteområder bør være tilpasset dagens kvalitetskrav.

Tilgang til naturområder i umiddelbar nærhet bør være et minstekrav, dersom uteområdet til barnehagen er dårlig.

§ 20 Kommunens plikt til å tilby plass

Vi mener det skal være ett hovedopptak i året. På grunn av at kapasiteten i mange kommuner ikke er tilstrekkelig ut fra dagens behov, vil to hovedopptak påføre kommunen en plikt til å tildele plass til enda flere søkere. Finansielt har ikke kommuner mulighet til dette.

Styrerne støtter forslaget.

§ 24 Moderasjonsordninger

Vi er ikke enige i at alle kommuner skal ha inntektsgraderte betalingssatser. Vi er av den oppfatning at ved innføring av makspris er foreldrebetalingen satt på et akseptabelt nivå for de fleste familier. For de med svakest betalingsevne fins det i dag ordninger gjennom sosial- og barneverntjenesten som ivaretar deres behov.

Det bør dog jobbes systematisk med gradvis å senke foreldrebetalingen slik at barnehageplass blir et gratis rettighetsbasert tilbud sett i sammenheng med skolen og som en del av utdanningssystemet.

Styrene mener at alle som ønsker det skal ha mulighet til barnehageplass, slik at det bør tilbys fritak/reduksjon for familier med lav betalingsevne.

Vedrørende inntektsgraderte satser foreslår styrene at hvis det skal være inntektsgraderte satser, bør det være felles gradering av satser som er lik i hele landet.

§ 25 Samarbeid om barnehagens forebyggende og helsefremmende funksjon

Vi støtter forslaget om at kommunen skal utarbeide rutiner for samarbeid med andre relevante faginstanser, som sikrer barn et best mulig tilbud og ivaretar tidlig innsats for barn med spesielle behov.

§ 26 Krav til forsvarlig system for kommunen som barnehagemyndighet

Vi støtter forslaget om forsvarlig system for barnehagemyndigheten jfr. det samme kravet til barnehageeier i § 16. Mange kommuner har gode oppfølgingsrutiner uten at disse er satt i system. Et godt system letter arbeidet med oppfølging og tilsyn, sikrer forsvarlig drift, likeverdig tilbud og felles standard for alle barnehager.

§ 27 Kommunens tilsynsavsvær

Vedrørende forslag om at kommunen kan vedta reduksjon i foreldrebetaling er vi ikke enige i dette. Vi er for statlig regulering der likhetsprinsippet er avgjørende.

Styrene mener at det skal kunne vedtas reduksjon i foreldrebetalingen, sett på bakgrunn av barnets og ansattes beste. Et slikt tiltak vil kunne føre til at utbedringer gjøres raskere og sikrer barnehager av god kvalitet.

De ser det også som positivt at resultater fra tilsyn offentliggjøres. Åpenhet er viktig.

§ 29 Fylkesmannens tilsynsansvar

Forslaget om at fylkesmannen kan føre tilsyn med enkeltbarnehager støttes ikke. Prinsipielt bør tilsynsmyndigheten være lagt på ett sted, der kommunen i dag er tillagt dette ansvaret. Man kan ikke operere med to tilsynsmyndigheter. Hvis fylkesmannen har innsigelser overfor enkeltbarnehager, må henvendelser overfor disse meldes gjennom kommunen som tilsynsmyndighet.

Styrene synes at Fylkesmannen kan føre tilsyn med enkeltbarnehager, for å forebygge 'bukken og havresekken' - praksis i kommunen.

§ 31 Styrer

Vi støtter forslaget om at kommunens anledning til å gi varig dispensasjon fra utdanningskravet fjernes. Dette gjelder både for styrer og pedagogisk leder. Det er viktig at den faglige kvaliteten til barnehagen ivaretas. Barnehageeier må derfor bestrebe seg på å få ansatte med de nødvendige kvalifikasjoner jfr. lovkravet.

Styrene ønsker en nærmere presisering av hvor lang tid 'midlertidig' vil si.

§ 32 Barnehagens grunnbemanning

Her er det lagt inn forslag til store endringer i personaltetthet i forhold til dagens krav. Barns behov tilfredsstilles best i samspill med kompetent personale og med tilstrekkelig personaltetthet. Antall barn pr. voksen påvirker relasjonene både mellom barna og mellom barn og voksne. Den enkelte voksne må ha tid og anledning til å kunne inngå i nære samspillsrelasjoner med det enkelte barn.

Det vil derfor være nødvendig med endringer som gir bedre arbeidsvilkår for de ansatte og sikrer barn tettere oppfølging.

Vi er enige i forslaget om at det på sikt innføres krav om høyere personaltetthet enn i dagens lov og støtter lovteksten under denne paragrafen.

§ 33 Barnegruppen

Vi støtter lovteksten i paragrafen, bl.a. at barn skal ha rett til å tilhøre en gruppe og at denne skal være trygg og pedagogisk forsvarlig.

Gruppestørrelser som gjør det mulig for voksne å samhandle med barn på en god måte er en viktig faktor for å fremme barns utvikling. Store grupper gir en mer uoversiktlig hverdag for barna enn små grupper og gjør det vanskelig for barna å etablere tilhørighet.

Styrene mener gruppetilhørighet skaper trygghet, gir personalet mulighet til å fange opp hvert enkelt barns behov. Dvs ikke ønskelig med basebarnehager. Gruppens størrelse: max 20 barn.

§ 34 Barnehagens arealer ute og inne

Viktig å lovfeste trygt og pedagogisk forsvarlig areal.

§ 38 Familiebarnehager

Styrene støtter forslaget om veiledning av grupper med max 20 barn pr. førskolelærer, for å sikre bedre kvalitet.

KAP. IX Spesialpedagogisk hjelp §§ 40 – 50

Vi støtter lovteksten i paragrafene og mener det er riktig å flytte denne retten fra Opplæringsloven til Lov om barnehager. Dette medfører ikke større endringer for det enkelte barn, familie eller for kommunen, men gjør lovkravet mer tilgjengelig for de berørte parter.

§§ 52 – 53 Opplysningsplikt

Det er viktig at barnehagen har utarbeidet rutiner for hvordan opplysningsplikten skal håndteres, og at hele personalet gjøres kjent med dette.

Forslaget støttes.

Alta, 02.05.12

RSK Vest-Finnmark, Regionalt samarbeidskontor for barnehage- og skolesaker, for kommunene Hammerfest, Alta, Loppa, Hasvik, Honningsvåg, Måsøy, Kvalsund.

v/Per Hindenes

styreleder